

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. V. 3. Incontinentiæ inuitamentum, impuri, & obscœni libri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

debemus, ut irritamenta vitiourum quam longissime profigiamus. Indurandus est animus, & à blandimentis voluptatum procul abstrahendus. Isteus Assyrius, teste Philostrato, interrogatus: equas epulas iudicaret suavitissimas? Ista, respondit, curare delit. Utinam & nos, Aedime, has curas corporis desierimus curare; mens rectius haberet. Imperio animi, corporis servitio utendum, nec plus fidendum huic seruo quam hosti. Hieronymus certe sol ille solitudinis, integrarum hebdomadam inedia, maligniorem in se flammam compressit; oculos caelo inhærentes, & quasi caveâ suâ egressos, lacrymarum pluviam sequebantur. En tibi, & aqua pugnavit in hunc ignem, & alimenti subtractione. Sed pertexamus ceptum versiculum; ita is habet:

Otia, Mensa, Libri.

Aedes. Attentum habes auditorem, securus perge.

CAPUT V.

Tertium INCONITNENTIAE invitamentum. IMPVRI & OBSCOENI LIBRI.

P Estis ipsissima sunt hi tales libri, & certissimum venenum legentium; & quod longè pessimum, ubique obvium est. Hoc genus toxici, & liberalissimè quacunque spatum reperies, neque enim uno tantum idiomate obscœnitas in libros irrepit, omnibus grassatur linguis: Germanicâ, Italicâ, Gallicâ, Hispanicâ, Belgicâ, Latinâ, Gracâ; solutâ, & ligatâ oratione, suntque hoc fœdo scribendi genere, priscoreum & recentium plurimi infames, & quibus alii historias texunt, alii satyras scribunt, alii poemata pangunt, illi fabulas concinnant, isti alium scribendi Circum ingrediuntur, in quo cum veris, tum fictis narrationibus, historiis & fabulis hoc unum agunt, ut lectorum animos Veneris lue venent, & ut minimùm ad cogitationes impuras, si non ad lascivos sermones, & ipsos ausus pelliciant. In hos tales jure commotior Tullius; *Mollunt, inquit, animos nostros, nervos omnes virtutis elidunt.* In horum albo sunt plerique omnes prisçi poëtæ, fabulatores, satyrici; non nomino ne nosse doceam. Horum omnium scripta si castigata non sint, & ab obscœnitatis fordibus eluta, lectori merissimum venenum sunt: non tanget hos, quisquis Castitatem cordi habet. Ovidius ipse ob hoc ab Augusto in exilium relegatus, nec à Tiberio revocatus, cautè id monet;

Eloquar invitus, teneros ne tange poëtæ;

Submoveo dotes impius ipse meas.

Audisne, ipse pestilens poëta vociferatur: ne me attingas, abi, recede: prædicat periculum, malum antè denuntiat. Proclamatque, fuge, procul esto, ne inficiaris. Tu verò inferis te, & irrui; & nec amicorum revocantium, nec hostium repellentium voces audis; tangis, legis, relegis, expendis magis scriptis quam divinas paginas. Ergo jure vox è caelo intonat: *Quis miserebitur incantatori à serpente percusso, & omnibus qui appropriant bestis?* Tu igitur ne tange hos, quisquis infici non vis, & perire. Neque enim hi pestilentissimi codices aliud sunt Origeni, quam ranæ Egyptiæ; Hieronymo glandes & siliquæ porcorum, Augustino flumen Tartareum, in quo miserè devolvitur ad inferos humanæ gentis pars magna.

S. I.

At verò dicas: hinc verba disce, hinc stylum acu, hinc eloquentiam haurio, & ritus veteres cognosco. Nimirum, discere vis bene loqui, & malè vivere. In hoc luto quærere? Itâne, mi juvenis, ex olerio isto tantum tibi eruditionis accedet? perinde atque si Musæ natæ sint & donatæ cum his Veneris satellitibus. Et deinde, si ita, mi juvenis, sine his eruditionem parari nō

Tom. I.

A posse puras; nūquid satis est jacturam facere doctrinæ quam pudicitia? & velle potius minùs eruditum, quam minùs castum esse? At istud mantelium est & prætextus vanissimus, sine hoc obscœnorum scriptorum lenocinio scientiam, stylum, eloquentiam non constare.

Si ego tibi, mi Aedime, Falernum capaci auro vel Araneus in gemmâ propinem, priùs tamen fœdum araneum in vino, ob hoc generosi potius carchefio commoluisse; responderetne propinanti? Tantine apud te esset Opimianum vinum, vel rari artificii Chrysendeton, ut oculistuis certum periculum punctionibus non crederes, sed allicienti gulæ pareres? tam fungi te & fatuum non credo. Simillimum prorsus in his libris est: phrasis, stylus, elocutio velut aurea patera blandiuntur oculis: vestis insuper, libri; purpurâ & auro nitens, icones in æs incisæ, dictio vernans & florida, fabulæ etiam & facietiores historiolæ, ritus prisçi ævi, velut vinum edentulum, & centum annorum Opimianum, invitant ad hauriendum, ad legendum. Sed cogita quam pinguis hic innatet araneus: lascivia, obscœnitas, libido hic latent: mors in hæc pocula ructavit: præstat hic situm ferre, quam mortem bibere.

Libri certè inhonesti quâvis colubrinâ sanie pestilentiores sunt & perniciosiores. Namque obscœnus scriptor, omnium horarum leno est, nulloque non tempore ad impuros cogitatus, motûque invitat & letali peste inficit, quos obsecuentes habet, atque in exitium suum curiosos. Ita fit ut multò maxima sit horum librorum, & Librorum turpium picturarum pernicies, cum illi tectæ fœditatis obscœnoringenioso involucri alliciant, istæ tenaci oculorum visco rû scripto decipiant, & Castimoniam suaviter expugnent. Neque res quid. talium librorum auctores aliud faciunt, quam qui fontes publicos veneno inficiunt tot funerum rei, quotquot inde biberint.

S. II.

S Vrena, Parthorum Rex, Crasso unâ cum plurimo milite atque filiis interfecto inter prædam Aristidis Milefia reperit, & ob id Romanis plurimùm insultavit. Quid cacodæmon faciet in morte, cum Ovidius & Amadisios &c. morituroculis ingeret, quos sanis tantis studiis legebant, forsân etiam re divinâ ob id facile temerè neglectâ. Scis, mi Aedime, quid olim Hebræi ad Romanum tribunal succlement; *Non hunc, sed Barabbam.* Itidem prorsus spurcorum scriptorum lectores faciunt, & grandi voce, hoc est, opere ipso succlement: Non hunc, non libellum de Imitatione Christi, non stimulos Virtutum, non Claudium Viexmontium de Pœnitentiâ, non Dominicum Cadelam de Virginitate, non Franciscum Brunum de Christo, aut Christi matre, non Ludovicum Granatensem pro pietate plurima scribentem, non Franciscum Arias de imitandâ Beatissimâ Virgine differentem, non Ludovicum Richeomum de Peregrino Lauretano loquentem; non hos volumus, apage cum talibus. Sed neque Didacum Stelam de Mundi contemptu, neque Gabrielem Inchinum de omnium Novissimis, non opus Marianum Martini Deltii, non sacras meditationes Ludovici de Ponto; nullum horum, sed Barrabam, sed Amadisium Gallicum, copiosum illum & illustrem scriptorem, qui ultra vicenos quatuor libros cōscripsit. Da Heliodoros, Arbitros; da Madaurense, Faustos, hos volumus, non illos alteros morosos scriptores. Itâne vos, Christum & Christianas lucubrationes tam facile repudiare, admittere Barrabam, parricidas libros in exitium vestrum petere & fovere? Dixi jam supra, obscœnas has chartas ranis Egyptiis similes, quæ abscono carmine pestrepebant in omni domo, ipsas etiam mensas fœdabant, ipsas etiam cubacula turbabant. Ita sacra pagina: *Qua ingredientur domus Exod. cap. 8. &c. Rectè, in stratum: nam & dormituro, imò & dormienti hæc tales obscœnæ ranæ sese ingerunt.* Et hinc, mi

E c

Aedifi-

Adeſime, etiam cum dormimus, ſæpe culpâ non caremus; ſomnus etiam in noxam nobis abit, quia cum vigilaremus, ſine noxâ non fuimus. Et quæſo, quæ tandem hæc noſtra infania eſt? jam proximus ardet Ucalegon, ac flammas vomit caminus noſter, & nos reſinam & oleum affuſuri accurrimus. Quid opus, libidinem his libris accendere? jam antè ſevit nimium quantum in humanis membris, à protoplaſti letali morſu. Satiſ profe- cto foret vel oculis carere, quàm illis tam malè uti.

§. III.

Lib. 12. An-
tiq. Iudaic.
c. 2. proxime
finem.

Narrat Joſephus, Theopompum mente morum fuiſſe, diebus triginta, quòd fuiſſet circa legem divinam curioſior: Theodectæ verò poëtæ cum aliquid è ſacro volumine tragediæ ſuæ inferere tentaret, oculos glaucomate ſuffuſos caligaſſe. Quòd ſi nec ſanctæ quidem (ſic loquar) curioſitati ſit venia, quæ erit impiæ illi & ſædæ? non bene conveniunt, nec in unâ ſede morantur, Virginitas & Curioſitas, hæc præſertim in laſcivis paginis. Conſuluit ſibi Nonnus poëta, qui Dionyſiaca ſua diſceperſit, & ſtylum ad ſacra convertit. Aeneas Sylvius, dein Pius II. Pont. Max. dum illi vi- rebant genua, quædam licentiorè calamo in lucem dedit, quæ maturioris jam ævi, primus ipſe iudex dam- narit; plurimùm etiam ut ea omnia ſuppreſſum iret, laboravit. Hinc ejuſdem voces illæ & preces: Seni magis quàm juveni credere: & Pontificem pluris, quàm hominem privatum facite; Aeneam rejicite, Pium ſuſci- pite. Joannes Picus Mirandula libros amorum ab ſe compoſitos exuſit. Novi ego, qui ſub vitæ finem verſi- culos ejuſcemodi molliores hoc veſtu damnarit:

Ite mali verſus, animam qui perditis; ite.

Ævo noſtro, Laurætiſ Gambara, Petrus Bemboſ, Fran- ciſcus Petrarcha, Torquatus Taſſus, Petrus Ronſardus; plures alii acerbè demum deplorarunt, quidquid olim calamo minùs verecundo exarant. Ita hi libri nuſpam tutiore ſunt loco, quàm cum in flamâ ſunt. Sed ex te, quiſquis ejuſcemodi chartas revolvis, quæro: admitte- reſne in ædes tuas lenonem aut lenoniæ artis vetulam? apage tu mihi hos tales hoſpites in honeſtâ domo, re- ſpondebis credo. Atqui, mi juvenis, obſcœni libri & imagines omni lenone peiores ſunt, ut qui omnibus horis pelliciant. Malus homo ſubinde boni conſilii eſt auctoꝝ, at ex libro malo & laſcivo honeſtatem nun- quam condiſces. Hic, uti venenata beſtia tolli poteſt, mutari non poteſt, idem ſemper & ubique ſibi ſimilis, peſtilens, animorum corruptor, everſor candoris, pu- doris, ſanctitatis, univerſæ virtutis; doctoz protervia, inverecundiæ, laſciviæ, vitiorum omnium. Nulla Circe, nullæ Sirenes, nulla Hydra aut Harpyia tam viroſa aut noxia fingitur, atque ſunt impura volumina. Quare Concilium Lateranenſe & Tridentinum, à Chriſtianis oculis & manibus, ea meritò ſeverâ lege arcent. Si enim ſanctiſſimus vir Hieronymus ad Chriſti tribunal flagellatum ſe aſerit, quòd Ciceronianus eſſet, quid tu Catullianis, Propertianis, Amadiſianis, futurum cenſes? Ad e. ſ. Perſuades, Partheni, nec diſſero quin hodiernâ aut craſtinâ luce bibliothecam meam re- cenſeam. Si quos hujus notæ libros reperero, expel- lam hoſpiti. Sed quid de picturis cenſes, quæ cum veſte honeſtatem exuerunt?

Libri ob-
ſcœni, le-
none pe-
iores.

CAPUT VI.

Quartum INCONTINENTIÆ invitamentum,
PICTURÆ INHONESTÆ.

PARTH. Quod de libris obſcœnis dixi, idem de pi- cturis talibus affirmatiſſimè aſſero: peſtem & vene- num immitunt per oculos in animum. Cum tentatio deeſt, pictura ſupplet. Multa olim idola proponebantur

adoranda, quæ vel aſpicere honeſti oculi dedignaren- tur. Ideo divina Sapientia clamitat: Initium fornicationis eſt exquiſitio idolorum, & adinventio illorum corruptio vitæ. Inſani mortales turpitudinem, quàm picti Di Deæque præ ſe ferebant, eam ipſi honeſtatem interpretati ſunt, nec ſibi vetitum credebant quod Diis licuiſſet: Ab his fontibus tales rivuli. Ab inhoneſtis picturis, facilis gra- dus eſt ad actus inhoneſtos. Adeſim. Nec tamen om- nes ejuſcemodi picturas damnabis mox ad Vulcanum ablegandas: quandoque artificio parcendum. Pictozes & ſculptozes, hominem ideo ſæpe fingunt inveſtem, ut humani corporis eniteat artificio, quâ ſtructuram, proriſ admirabile. PARTH. Quid? tu his patrocinare? quaſi verò artificio pereat, niſi pereat pudor. Lauda- tiſſimi pictozes fuerunt, qui tamen caſto ſemper pen- cillo ſunt uſi. Quales Tutianus & Tintoretus, Veneti; qualis Chriſtophorus Schvartz Monacenſis? eorum opera ſummi artificeſ etiamnum mirantur: niſi numquam inverecundiſ coloribus pinxerunt. Tintoreti quidem opus, Chriſtus à Romanis militibus crucifixus, in Ve- netâ Curia, ſermone muto hodièque concionatur. At verò Chriſtophorus Schvartz, quidquid artis (ut ipſe faſſus) quidquid ſenſus, animi, affectus, venuſtatis ha- buit, in unam Beatiffimæ Virginis ſedentis & puellum filium genibus foventis imaginem ita conſumpſit, ut ſibi demum ſatiſfecerit. Et hæc Monachii in aulâ Scho- larum Societatis Jeſu etiamnum ſpectatur. Sed (quod admirandum) nulli artificio eſt imitabilis, quamvis eximii pictozes tentant non ſemel parem eſtingere, ſuccellu tamen proriſ impari. Et hæc pictura eo no- bilior, quòd artiſex ille ingenium omne atque artificio, non in amorem Deam, ſed in Domini matrem pin- gendam impendit.

Pictozes illi ſine fronte, venatores ſimul ſunt, ſed diaboli: his talibus picturis velut retibus incautos ocu- los illaqueant. Incredibile, quantum malorum in Or- bem invehant, laſcivæ hæc imagines. Et tamen ubique panè locorum, hæc oculorum virus reperire eſt. In ar- biculis, diætiſ, cenaculis, in hortis, fontibus, in propy- læis, veſtibulis, tricliniſ, in ipſis poculis, in viis publicis; libros etiam cum eruditioſ, tum eos quos ſtemmatum vocant & amicitia, inſiciunt. Et quot oculi ad hos ſco- pulos ſædè impingunt?

§. I.

Caligula Romæ, publico epulo, ſervum ob detra- ctam lectis argenteam laminam, carniſici conſe- ſtim tradidit, ut manibus abſciſſis, atque ante pectus collo pendentibus, præcedente titulo, qui cauſam pec- næ indicaret, per cæteris epulantium circumduceretur. Sulpicius Galba numulario non ex fide monetam ver- ſanti, manus etiam amputavit, & ad pecuniariam aba- cum affixit. Digni proriſ hoc ſupplicio ſunt pictozes, Digni qui adeò verecundiæ obliſcuntur, ut plurimorum oculos in eandem ſecum trahant inverecundiam. Li- bros obſcœnos multi non legunt, quia non habent; imagines laſcivas plurimi aſpiciunt, quamvis eas non habeant. Et velut aviculæ quæ viſcatis virgibus falluntur, quantò magis alas his applaudunt, tantò magis inha- reſcunt; ſic oculi hoc diaboli viſco tenaciſ retinentur, quo diutius ſpectant. Certè vel ipſiſ idololatriæ picturæ tales minimè probabantur: ſi quis inter eos prudentior aut honeſtior, ſædas has oculorum illecebras plurimum ſemper deteſtatus eſt.

Ariſtoteles, in ſuis politicis: Cum verò, inquit, dice- re quidquam tale interdixerimus, clarum eſt quod aſpicere, & picturas & actus deformes prohibemus: ſit igitur cura magiſtratibus, nullam neque picturam, neque ſtatuum eſſe talium rerum imitatricem. Sed ò mi optime Ariſtoteles, jam pridem vapulas, philoſo- phia tua moraliſ dudum exulare juſſa eſt, nos aliter mores